

Hoitotakuulaki voi haitata hoitoon pääsyä

MARTTI KAINULAINEN / LEHTIKUVA

► Helsingin Sanomien pääkirjoituksessa (20.1.) esitettiin, että hoitotakuun aikarajat on tehty noudatettaviksi. Pääkirjoituksessa ei kuitenkaan pohdittu, mistä hoitotakuun ongelmat johtuvat.

Hoitotakuulaki on kannustanut sairaaloita miettimään töiden organisointia ja lailla on varmasti ollut hyödyllisiä vaikutuksia. Sillä on kuitenkin ollut myös kielteisiä seurauksia, jotka liittyvät terveydenhuoltojärjestelmän kokonaisuuteen.

Vuonna 1990 hammaslääketieteen opiskelun aloitti 143 opiskelijaa ja hammaslääkäreitä valmistui 138. Vuonna 1994 opiskelijamäärä pudotettiin tasolle 55, ja sen seurauksena vuonna 2004 valmistui vain 44 hammaslääkärinä.

Samalla ajanjaksolla eduskunta päätti, että koko väestön hammashoito siirtyy terveyskeskusten vastuulle ja hoidon täytyy tapahtua hoitotakuun määräämässä tiukassa aikataulussa.

Monessa kunnassa on mahdollonta saavuttaa hoitotakuun aikarajoja, koska hammaslääkäreiden koulutus vähennettiin 1990-luvun alussa alle puoleen. Työntekijöitä ei yksinkertaisesti riittänyt.

1990-luvun alussa lääkäreiden koulutusta vähennettiin kolmasosalla. Pudotus ei ollut yhtä suuri kuin hammaslääkäreillä, mutta myös lääkäreiden tapauksessa lukumäärä vaikeuttaa hoitotakuun toteuttamista.

Ortopedeista ja psykiatreista on pula. Hoitotakuulaki ei lisännyt ortopedien ja psykiatrien lukumäärää, mutta lain seurauksena heitä syyllistetään lainrikkokijiksi, koska potilasjonot ovat hoitotakuulain vastaisia.

Pääkirjoituksessa ehdotettiin, että sairaanhoitopiirit voi-

Potilasta kuljetetaan leikkaukseen Töölön sairaalassa.

sivat hoitotakuulain mukaisesti ostaa ortopedisia leikkauksia yksityissairaaloilta. Yksittäiselle potilaalle tuollainen ratkaisu voi olla hyvä.

Jos taas terveydenhuoltoa ajatellaan kokonaisuutena, ehdotuksesta voi seurata, että entistä useammat julkisen puolen ortopedit siirtyvät yksityiselle puolelle. Miksi tehdä ortopedin työtä julkisella puolella, kun työstä saa moitteita pitkien jonojen takia?

Yksityisellä puolella palkka on parempi ja työtä voi tehdä omaan tahtiin ilman hoitotakuun velvoitteita. Jos näin tapahtuisi, niin julkisen puolen

jonot kasvaisivat entisestään.

Hoitotakuu on lisännyt valituksilla uhkailua terveyskeskuksissa (Suomen lääkirlehti 17/2007). Monet potilaat tulkitsevat hoitotakuuta niin, että heillä on oikeus kaikkiin mahdollisiin tutkimuksiin kiireellisyydestä riippumatta.

Vaatimuksia ei tuotu esille yhtä kärjekkäästi ennen hoitotakuuta. Valituksiin sitoutuva aika on pois lääkärin potilastyöstä. Jos potilastyö vähentyy, niin jonot pidentyvät ja hoitoon on vaikeampi päästä.

Lääkäriliiton selvityksen mukaan vuoden 2007 loka-

kuussa vain 42 prosentissa terveyskeskuksista olivat kaikki virat täynnä. Tilanne oli muuttunut huomommaksi verrattuna edelliseen vuoteen.

Jos terveyskeskuslääkäreiden halutaan sitoutuvan työhönsä, pitäisi työn kuormitusta vähentää. Hoitotakuu puolestaan tekee työstä raskaampaa. Se voi jopa vaikeuttaa lääkäreiden saamista vajaasti miehitettyihin työpaikkoihin.

Kukapa haluaisi mennä lääkäriksi terveyskeskukseen, jossa on pula lääkäreistä ja sen seurauksena pitkät jonot? Uuvuttavasta työstä ei saa kiitosta vaan moitteita, koska potilasjonot ovat lainvastaisia.

Pahimmillaan hoitotakuulain voi olla seurauksia, jotka ovat päinvastaisia lain tavoitteille.

Hoitotakuun ongelmat eivät ole lääkäreiden tai sairaanhoitopiirien johtajien syytä. Opiskelijamäärät ovat opetusministeriön vastuulla ja terveydenhuolto on sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla.

Koulutuksen ja terveydenhuollon kokonaisuus jäi miettimättä, kun eduskunta hyväksyi hoitotakuulain.

Harri Hemilä
lääketiet. lis.
yliopistonlehtori
Helsingin yliopisto

C 4

C